

ชื่อผลงาน การวิจัยการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้ SONG-LE MODEL
โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 - 2563

ผู้รายงาน นายอภัย ภัยมณี
ผู้อำนวยการ โรงเรียนพะตงประชานคีรีวัฒน์

ปีที่รายงาน ปีการศึกษา 2562 - 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (D.L.Stufflebeam’s CIPP Model) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความรับผิดชอบของนักเรียน หลังการพัฒนา โดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ประชากรครู ปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 14 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 113 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 113 คน กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 7 คน และกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายองค์กรชุมชน ปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทุกฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .95-.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้ SONG-LE MODEL มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มครู

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=3.95$, $\sigma=0.24$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=0.21$) อยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.30$) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมิน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.77$, $S.D.=0.31$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=0.22$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.64$, $\sigma=0.26$) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562 – 2563 จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยรวมทุกกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.28$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ กลุ่มครู ($\mu=3.76$, $\sigma=0.40$) อยู่ในระดับมาก และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=3.67$, $S.D.=0.41$) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

ปีการศึกษา 2563 โดยรวมทุกกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.65$, $S.D.=0.34$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.41$) อยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มผู้ประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลุ่มครู และกลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\mu, \bar{X}=4.58$, $\sigma, S.D.=0.42$) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมที่สะท้อนความรับผิดชอบของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยรวมทั้งสองกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=3.97$, $\sigma=0.12$) อยู่ในระดับดี ส่วนกลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X}=3.75$, $S.D.=0.35$) อยู่ในระดับดี เช่นกัน

ปีการศึกษา 2563 โดยรวมทั้งสองกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก และ เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.70$, $\sigma=0.39$) อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X}=4.57$, $S.D.=0.37$) อยู่ในระดับดีมาก เช่นกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน

4. สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2562 – 2563 พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยรวมทุกกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=3.94$, $\sigma=0.21$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ กลุ่มนักเรียน

($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.22$) อยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.40$) อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ปีการศึกษา 2563 โดยรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.38$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มครู ($\mu = 4.64, \sigma = 0.43$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มเครือข่ายองค์กรชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.44$) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน สอดคล้องตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้ SONG-LE MODEL โรงเรียนสทิงพระหมู่ ๒ ปีการศึกษา 2562 – 2563 ครั้งนี้ ทำให้ค้นพบจุดเด่นของการเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 S : Strategy (กลยุทธ์ที่แบบยล) สถานศึกษาอื่นควรกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เนื่องจากการบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นยังมีประโยชน์ต่อองค์กร คือทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ เพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์จะกำหนดทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนทำให้ผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้องทราบถึงแนวนโยบายการบริหารงานและสามารถช่วยยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานขึ้นมาได้ ทำให้องค์กรบริหารงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และช่วยให้ผู้บริหารมีการทำงานในลักษณะเชิงรุก (Proactive) มากกว่าเชิงรับและป้องกันตัว (Reactive and Defendive) ซึ่งทำให้องค์กรปรับตัวได้ดีกว่า

1.2 O : Open minded Administration (เปิดใจกว้างสร้างทางเลือกที่หลากหลาย) “เป็นการบริหารจัดการที่ดี” เนื่องจากโรงเรียนจะมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว กิจกรรมลักษณะในหน้าที่ความรับผิดชอบและการเปิดใจกว้างในการสร้างทางเลือกและเลือกทางเลือกในการร่วมมือรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะเป็นพลังขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จอีกครั้ง มีการมอบหมายงานและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับทุกกลุ่มงาน/ฝ่าย ในการดำเนินทุกกิจกรรมตามขอบข่ายงานและภารกิจเพื่อร่วมกันวางแผนและทำงานให้สำเร็จตามกรอบกิจกรรมที่ร่วมกำหนดไว้

1.3 N : Network (ภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา) หมายถึง การปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับชาติ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Owenership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจและสบายใจ

1.4 G : Growth Mindset (สนุกกับการแก้ปัญหา/พัฒนาสิ่งใหม่) ภายใต้กิจกรรมสร้างสรรค์ “หนึ่งห้องเรียนหนึ่งนวัตกรรม” ที่โรงเรียนใช้เป็นกิจกรรมขับเคลื่อนเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Active Learning) กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ

วิทยาศาสตร์หรือวิธีวิจัย (Research - based Learning) เรียนรู้ที่เน้นการวิจัยถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เพราะเป็นวิธีที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้และการทดสอบความสามารถในการรับรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

1.5 L : Leadership (สร้างผู้นำทำความดีด้วยหัวใจ) ภายใต้กิจกรรมสร้างสรรค์ “การเรียนรู้ผ่านโครงการ” (Project-based Learning) การเรียนรู้ด้วยโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สํารวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทตนเองจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (Teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide) ทำหน้าที่ให้นักเรียนออกแบบกระบวนการเรียนรู้เป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง ซึ่งประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงการที่นักเรียนได้รับ จึงมิใช่ตัวความรู้ (Knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (Swarching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะอื่นๆ อีกมากมาย

1.6 E : Environment (สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเป็นสื่อต้นแบบ) สื่อต้นแบบนี้เป็นครูที่พูดไม่ได้ ถ้าหากนักเรียนได้ซึมซับจากสิ่งแวดล้อมที่ดี จะช่วยกล่อมเกลาชีวิตจิตใจให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรับผิดชอบ

1.7 หลังการพัฒนา/การเสริมสร้าง โรงเรียนควรมีการตรวจสอบพฤติกรรมที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อดูแลแนวโน้มความคงทนต่อเนื่องและยั่งยืน และทบทวนกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของโรงเรียน เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อของนักเรียนอย่างยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นคนดีที่มีความรับผิดชอบต่อของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมของบ้าน โรงเรียน วัดและมัชยิดในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย

2.3 ควรศึกษาผลกระทบทางบวกของการเป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อของนักเรียนที่มีต่อชุมชนและสังคมโดยรอบสถานศึกษา